

Bosco Szent János (Castelnuovo d'Asti, 1815. augusztus 16. – Torinó, 1888. január 31.), eredeti teljes nevén Giovanni Melchiorre Bosco Ochienna olasz katolikus pap, a Szalézi Társaság, férfi szerzetesrend megalapítója. Gyakran csak Don Bosco-ként emlegetik.

I. Pius pápa, aki szentté avatta Bosco János áldozópapot, így nyilatkozott róla: „Az ő életében természetesk voltak a természetfeletti dolgok, s ami másnál szokatlan, az nála megszokott volt.” Csodái megszámlálhatatlanok, a rábízottak lelkében úgy olvasott, mint egy könyvben, látta a jövőt, és olyan hihetetlen szeretet és öröm sugárzott belőle, hogy az utcagyerekek nemcsak a parancsát teljesítették, hanem lesték a kívánságait, hogy eleget tehessenek neki.

Ez a rendkívüli ember, akit Isten a múlt század forradalmainak időszakában ajándékozott az Egyháznak, Torino mellett egy szegény tanyán, Becchiben látta meg a napvilágot 1815. augusztus 16-án. Apja, Bosco Ferenc másodszor nősült, mert első felesége Antal nevű fiúk születése után hamarosan meghalt. Második feleségétől, Occhiena Margit asszonytól két fia született: József és János. A fiúkat édesanyjuknak kellett fölnevelnie, mert apjuk 1817-ben meghalt.

Margit mama mélyen vallásos, dolgos, jámbor asszony és nagyszerű édesanya volt. Nevelési módszerének igen nagy szerepe volt abban, hogy János később sokak atyja lehetett. Gyermekait kicsi koruktól arra nevelte, hogy Isten jelenlétében járjanak, mert „Isten mindenütt jelen van, mindent lát, a legtitkosabb gondolataitokat is.” Ugyanakkor állandóan a jótettekre sűrgette őket. Azt szokta mondogatni: „Aki alszik, nem fog halat!” János pedig különösen megszívlelte egy másik intését: „Lásd csak, oly rövid az életünk, hogy nagyon kevés időnk van jól tenni. Minden óra, amit felesleges alvással töltünk, elveszett idő a mennyország számára. S minden perc, amit elveszünk a nélkülözhető éjszakai nyugalomtól, meghosszabbítja az életünket.” Don Bosco ezért aludt oly keveset.

Amikor János hat éves lett, nagyon szeretett volna tanulni, Isten ugyanis rendkívüli képességekkel áldotta meg: ha valamit figyelmesen elolvasott, megmaradt az emlékezetében.

Testi ügyessége és ereje is átlagon felüli volt, kézügyessége pedig olyan fokot ért el, hogy könnyedén elleste a vásári bűvészek fogásait. Ennek ellenére a bátyja, Antal, aki nála tizenkét évvel volt idősebb és a tanulást naplopásnak tartotta, hallani sem akart a taníttatásáról. Számára csak a munka létezett, a földdel és az állatokkal való törődés. Így Jánosnak csak este volt módja arra, hogy az egyik szomszéd parasztbácsitól olvasni tanuljon.

Kilenc éves korában álmot látott, amely meghívásának első jele volt. Ebben az álomban parancsot kapott: „Állj a fiúk élére!” Szó szerint véve a parancsot, kezdte maga köré gyűjteni a környékbeli fiúkat. Tanította őket a katekizmusra, elismételte nekik a templomban hallott prédikációt. Amikor pedig látta, hogy hallgatói fáradnak vagy unatkozni kezdenek, egy anyjától tanult történettel vagy bűvészmutatvánnyal szórakoztatta őket. Nem egyszer versenyre is kiállt -- hallgatósága nagy tetszésére -- a mutatványosokkal, és mindig ő nyert.

Mindezt már tíz éves korában gyakorolta! Ekkor járulhatott először szentáldozáshoz, és hitoktatójának is föltűnt értelmességével és jámborságával, de a bátyja csak nem akart hallani a tanulásról. Sőt addig gúnyolódott vele, míg 1828-ban édesanyja is jobbnak látta, ha János elmegy otthonról: elindult, hogy szolgagyereknek szegődjék egy tanyára.

Két év múlva végre megkezdhetette a rendszeres iskolába járást Castelnuovóba. Eleinte naponta járt be az iskolába, később különböző házaknál kapott szállást házimunkák elvégzése fejében. Így alkalmat nyílt sorban megismerkedni a szabó, lakatos, asztalos mesterséggel. Egy kávéháztulajdonos mellett főzni tanult, egy kántortól megtanult zenélni. Mindezeknek később, amikor már fiúk serege vette körül, igen nagy hasznát látta.

Tizenhat évesen, némi gondolkodás után, hogy ferences legyen-e, vagy világi pap, -- jólelkű papok pártfogásával -- beléphetett a chieti szemináriumba. Olyan szegények voltak, hogy minden ruhadarabot mástól kapott ajándékba. Társai hamarosan fölfigyeltek képességeire, ő pedig olyan szorgalommal tanult, hogy minden évben elnyerte az évfolyam számára kitűzött tanulmányi jutalmat.

1841-ben szentelték pappá. Utána még két évig továbbtanult egy torinói konviktusban, amelyet 1820-ban alapítottak fiatal papok számára, hogy erkölcsstani és szónoki tudásukat elmélyíthessék. Miközben ezt a konviktust látogatta, rabok, betegek, szegények lelkipásztori gondozásában vett részt. Az utcákat járva megdöbbenve látta, milyen sok fiú csatangol szerte a városban. Torinó ugyanis tele volt otthontalan és család nélkül élő fiúkkal, akik vidékről jöttek, hogy munkát találjanak, de csak keveseknek sikerült elhelyezkedniük.

1841. december 8-án Don Bosco éppen misézéshez öltözött, amikor a sekrestyében föltűnt egy ilyen fiú. Kiderült, hogy nemcsak ministrálni nem tud, hanem vallásilag is teljesen tudatlan. A sekrestyés ki akarta kergetni, de Don Bosco visszahívta, s mise után megtanította a keresztvetésre és beszélt neki a Teremtőről, aki életünk végső célja is. Ezzel a fiúval kezdődött az „oratorium”, Don Bosco műve. A fiú ugyanis egy hét múlva öt társát hozta magával; február másodikán már húszan, március huszonötödikén már harmincan voltak, akik mise után hallgatták Don Bosco tanítását, s utána is vele maradtak. Öt évvel később négyszáz lett a fiúk száma!

Eleinte különböző templomokban vettek részt a szentmisén, s jó időben kinn a szabadban, rossz időben valahol tető alatt töltötték a napot. A szentmisét katekizmus-oktatás követte, majd játékok, versenyek, éneklés. Don Bosco 1843-ban elvállalta a leánynevelő intézet mellett működő Szent Filoména kórház lelki irányítását, s a kórház mellett ki tudott alakítani egy kis kápolnát, amelyet 1844. december 8-án Szalézi Szent Ferenc tiszteletére szenteltek. A fiúk száma azonban oly mértékben sokasodott, hogy nem fértek el, és zajongásukat a környék sem tűrte.

Ezért 1835 júliusában áttelepültek a Szent Márton-templomba, de fél év múlva itt sem volt maradásuk. Ekkor egy pap kínálta föl a télre való tekintettel három szobáját, hogy fedél alatt lehessenek. Tavasszal azonban a szomszédok közölték, hogy tovább nem tűrik a „rendetlenkedést”, ezért Don Bosco kibérelt egy rétet, ahol szentmise után az oktatást tartotta és felügyelete alatt szabadon játszhattak a fiúk.

1846-ot írtak, s a politikai légkör egyre feszültebbé vált. A nemzeti eszme és a szabadságvágy Torinóban is éreztette hatását. Don Bosco pedig angyali egyszerűséggel távol tartotta magát és a fiait is minden politikai nyilatkozattól és megnyilvánulástól. Ennek ellenére följelentették őket. Don Boscót ismételten beidézték kihallgatásokra, egy ideig rendőri felügyelet alá is helyezték, sőt, előadásaira rendőröket küldtek ki, nehogy valami rendbontást készíthessenek elő. Emellett a papok között is voltak olyanok, akik nem jó szemmel nézték az oratóriumot. Félték ugyanis attól, hogy Don Bosco, aki nem tartozott plébániai kötelékbe, elvonja a híveket a plébániáktól. Hiába magyarázta a plébánosoknak, hogy ezek a fiúk vagy nála vannak, vagy az utcán, hiszen nincs családjuk, amely szerint bármelyik plébániához tartozhatnának. Nem hallgattak rá, sőt két pap összefogott, hogy mint bolondot, elmeógyintézetbe juttassák.

Egy hónap elteltével a gazda fölmondta a rét bérletét, s ekkor égi ajándékként egy Pinardi

nevű háztulajdonos följánlotta házának fészereit. Don Bosco csak arra kérte, hogy kicsit magasítsa meg a helyiséget, hogy kápolnának használhassák. Mikor ez egy héten belül megtörtént, bérbe vette a fészert abban a reményben, hogy majd az egész házat is bérelheti, ha a lakók elhagyják. Májusban viszont Barolo őrgrófné, aki a Szent Filoména kórházat fenntartotta, választás elé állította: vagy a kórház alkalmazottja marad, de akkor hagyja abba a fiúkkal való felesleges vesződést, vagy azonnal elbocsátja. És Don Bosco a fiait választotta. Utána hamarosan súlyos beteg lett, úgyhogy egy időre haza kellett menni Becchibe. Amikor már elég erősnek érezte magát, novemberben édesanyját is magával hozta, és együtt költöztek be a Pinardi-házba. Margit mama ettől fogva haláláig (1857. november 25.) az összes fiú édesanyja is lett.

A következő évben némi könnyebbséget hozott az érsek rendelkezése amellyel az oratóriumot az elhagyott gyermekek plébániájává tette. Ezáltal legalább a plébánosok zaklatásai ellen védve voltak. Az oratóriumból, amely a mi fogalmaink szerint napközi otthon volt, lassan éjszakai menedékhely is lett, mert egyre több olyan fiú jelentkezett, akiknek semmifajta szállása sem volt. Don Bosco megosztotta velük a házat.

A város vezetősége szünet nélkül kapta a följelentéseket. 1848-ban fegyveres merényletet követtek el ellene: valaki rálőtt, miközben a kápolnában magyarázott a fiúknak, de csak a reverenda ujját találta el a merénylő.

1850-ben két magas rangú tisztviselő jelent meg, hogy ellenőrzést tartson és véget vessen ennek a kényelmetlen ügynek. De teljesen megváltozott véleménynyel tértek vissza a városi tanácsba, és sikerült elérniük, hogy a fiúk a kormánytól támogatást kapjanak.

Don Boscónak ugyanis semmiféle jövedelme nem volt. Övéivel együtt élt, mint az ég madarai: alamizsnából. Ismételten sorsjátékot rendezett, amelynek bevétele segített rajtuk. Nincstelenségük ellenére 1851-ben megvásárolhatta a teljes Pinardi-házat, és letették a Szalézi Szent Ferenc-templom alapkövét. A templom egy év múlva teljesen készen állt.

Közben nagyon kemény támadások érték Bon Boscót, főleg a protestánsok részéről. Igaz, írt egy szókimondó könyvecskét, amely sok ezer példányban forgott a katolikusok kezén, s amelyre az volt a válasz, hogy ismételten az életére törtek. Ezért ha olyan útjai voltak, amelyeken veszélyben érezte magát, mindig vitt magával néhány erős fiút, akik megvédték.

Az 1854. évi kolerajárványban először ő maga tűnt ki helytállásával, majd a fiai is egymás után bátorságot kaptak, és segítettek a város betegeinek ápolásában.

1859-ben Don Bosco elérkezettnek látta az időt, hogy munkatársait társulatban fogja össze, és megalapította a Szalézi Szent Ferenc Társulatot, az egyháztörténelem egyik leghatásosabb szerzetesrendjét. Közben az oratóriumból iskola, majd iskolarendszer fejlődött ki. Már nem csak hitoktatás folyt Don Bosco iskolájában, hanem egyik műhelyt a másik után állította föl, hogy a növendékek mesterséget is tanulhassanak, s ha az ő keze alól kikerülnek, becsületes munkásemberként élhessenek. 1872-ben megalapította a rend női ágát, amelyet a Segítő Szűzanyáról nevezett el. A pápai jóváhagyást 1874-ben kapták meg. Egy év múlva már olyan híre volt a rendnek, hogy Dél- Amerikából kaptak meghívást, és Don Bosco el is indította az első missziós csoportot.

Életének utolsó éveiben sokat szenvedett. Állandóan fájt a háta, a szeme és a feje, s mindehhez krónikus álmatlanság társult. Tevékeny életét, amelyben oly kevés időt hagyott tétlenül, s oly sok jót tett a kicsinyekért, 1888. január 31-én fejezte be itt a földön.

XI. Pius pápa 1929-ben boldoggá, 1930-ban szentté avatta. A római kalendáriumba 1936-ban vették föl ünnepét.